Eliņu jemju proletarejschi, saweenojaties!

Maksâ 6 sanntimi.
(swehtdeenâs 10 sant.)

Strahdneeku Awise

Aboneschanas maksa.
Par 1 mehnesi:
Bej peesuhtischanas Ls 1,30
ar peesuhtischanu . 1,60
ui ahrsemem . 2,80

Sozialdemokratisks laikraksts

Redakcija: Helenes eelâ Nr. 3
Tahlrunis Nr. 46
Runas stundas (darbd.) no 9—11 un no 4—7
Vasta kastite Nr. 4.

Ekspedicija Kanoris Speestuwe: Helenes eelâ Nr. 3
Tahlrunis Nr. 275
Atwehrts no 8—5, swehtdeenâs no 8—10

Sludinajumu maksa:
preekschpuse 30 sant., tekstâ 28 sant., sludinajumu balâ 14 sant. rindiņa. Darba sphēka meklejajeem 6 sant. + 5% sluds. nodokļis.

Nr. 191 (3847) Leepajâ, peektdeen, 26. augustâ 1932. g. 14. gads

Leepajas Jaunais Teatris
Schowakar, plkst. 8
Sesonas atklahschana.
Izrahdis
QUO VADIS?
H. Senkewischa romana dramatisejumu 6 ainâs. Teatra kase atwehrta no plkst. 5 pehz pusd.
Swehtdeen, plkst. 8 wakarâ
QUO VADIS?
Teatra kase atwehrta no plkst. 5 p. p

Waj saimneezistâ krisê eestahjas atlahbums?

Jau wairakas nedelas no weetas, daschas eespaidigas pilsonu ahrsemju awises un pisonisKee „saimneezisKee spezi" apgalwo, ka nupat pasaules saimneezibâ esot eestahjees luhsums. Tas luhsums, kuru tik nepazeetigi gaida simteem miljonu zilweku: Saimneezisktâ krise esot sasneegusi savu augstako punkti. Nupat sahkschotees atweseloschanas prozess. Wini to pamato ar kursu kustibu Amerikas birschâs.

Amerikas wehrtspapiru kursi, kuri sahkot ar 1929. gada rudeni, bija eewehrojami krituschi, pehdejâs nedelâs ir strauji zehluschees. Un ari swarigako jehlweelu, tokwilnas, kautschuka un zukura zenas sahkuschas eewehrojami zeltees. Tapehz daudzi wadoschee kapitalisti ir preezigi pazilati. Wini domâ, ka schi wispahrejâ zenu zelschanâs eesihmê saimneezisKâs dsihwes atweseloschanâs sahkumu wisas kapitalistiskâs pasaules sirdî — Amerikâ.

Bet reisê ar to, mums ir sinams, ka schi zenu un kursu zelschanâs, jeb pareizaki sakot, dsihschana uz augschu, ir pa dalai mahksliga. Nowembrî ASV wehlês savu jauno republikas presidentu. Herbertu Huweru pirms 4 gadeem tauta eewehleja tapehz, ka to uzskatija par wihru, kas uz ilgaku laiku uz glabâs Amerikas ruhpneezibas un saimneezibas seedu laikus. Bet weenu gadu pehz wehleschanam izzehlâs nepeedsihwotâ saimneezisKâ krise. Huwers saweem wehletajeem bija sagahdajis smagako wilschanos. Winsch loti labi sin, ka winu no jauna eewehlês tikai tad, ja winsch spehs dot saweem wehletajeem tizibu, ka winsch ir tas wihrs, kursch spehj pahrwaret krisi un atgreest Amerikai winas bijušos seedu laikus. Tapehz winsch tagad laisch darbâ wisus, un jasaka, stipri schaubigus lihdzeklus, lai wismaz lihdz nowembrim eenestu Amerikas saimneezisKâ dsihwê kahdu uzlaboschanos. Wairaki nupat peenemtee likumprojekti mehgina to panahkt ar pus inflatiweem lihdzekleem. Walsts dod bankam leelus lihdzeklus, lai pehdejâs uspirktu wehrtspapirus; ar to kursi teek dsihti uz augschu. Milsigâm kapitalistu organizacijam tika dotas loti leelas summas, lai tâs spehtu uspirkt leelakus daudzumus jehlweelu. Ari tas weizinaja zenu zelschanos.

Protams, war peelaist, ka zenas buhtu zehluschâs ari bez scheem politiskeem manewreem. Ir eespehjams, ka ta izsaukta no leelo brihwo lihdzeklu krahjumeem, kuri laisti apgrozibâ Amerikas un Wakareiropas naudas tirgos. Krise izsaukusi leelu naudas uzkrahschanos bankâs, jo ta ir izņemta no apstahjuschâs ruhpneezibas un tirdzneezibas. Naudai prozentmehrs samazinas un ta par stipri pazeminatu prozentu teek laista tirgû. Kapitalisti, kuri neapmeerinas ar stipri nosīsto prozentu likmi, mehgina laist savus kapitalus tahdâs nozarês, kur tee nestu leelaku peinu. Tapehz tee sahk pirkt akzijas un spekulativos noluhkos ari jehlweelas. Tâ tas weenmehr notizis agrako krischu laikâ, kad krises aizsums jau ir pahri. No tâm optimisti taisa slehdzeenu, ka ari patreiz pasaule ir nonahkusi tahdâ stahwotli. Wini spreesch: tikko zelsees jehlweelu zenas, tirgotaji atkal uzsahks eepirkt krahjumus, atdzihwosees tirdzneeziba. Tikko akziju kursi zelsees, ruhpneeziba atkal izdos jaunas akzijas un pawairos savus kapitalus un kapitalu eeguldijumus. Tas, savukahrt, war atdzihwinat pahrejo ruhpneezibu un dot darbu strahdneekeem. Pehdejo pirktspehja zeltos un saimneezibâ eestahtos atweseloschanâs prozess.

Bet naw jaaizmirst, ka sema prozentu likme un weegla kreditu dabuhschana nekad naw bijuschi weenigee krises atslahbuma preekschnoteikumi. Lai zik sems ari nebuhtu aizdewumu prozents, kapitalisti neuzsahks jehlweelu uspirkschanu, ja milzigee krahjumi dos zeribas uz wehl tahlaku zenu krischanu. Ari pee wissemakeem prozenteem kapitalisti neuzsahks akziju pirkschanu, ja nebuhs garantiju, ka diwidendes neturpinâs krist. Wehsture mahza, ka gadeem ilgi ir pastahwejis sems aizdewumu prozents un tomehr saimneezisKâ dzihwê naw eestahjuses nekahda atdzihwoschanâs. Tâ tad, pateesibâ, Amerikâ tomehr naw wehrojamas nekahdas krises atslahbuma pazihmes. Neskatotees uz leelo optimisma wilni, bezdarbs wehl arweenu turpina peeaugt. Pat buhwneeziba, kura weenmehr pirmâ izmanto semo prozentu likmi, nesrahda nekahdu atdzihwoschanos. Schis pazihmes brihdina no Amerikas bankeeru un wehleschanu polititu mehginajumeem, radit optimisma atmosferu.

Agrarwalstis, Austrumu un Deenwideiropâ, kâ ari Australijâ un Deenwidamerikâ zeesch wehl weenmehr no wissmagakâs krises. Winu waluta ir sabrukusi un tâs nespehj kahrtot savus ahrsemju maksajumus. Tahdâ pat stahwokli atrodas Austrija un Wahzija. Starptautiskâ kreditkrise wehl tahlu naw pahrwareta. Un tas nebuhs ari izdarams bez plaschas, starptautiskas parahdu un prozentu samazinaschanas un pahrwehrschanas ilgterminâ. Walutu sabrukumi izsaukuschi ari daschadus eewedumu aprobeschojumus: aizsargmuitas, kontingentus, walutas tirdzneezibas aprobeschojumus un zitus importa schnaugschanas weidus. Bez starptautiskas saprastschanâs schee jautajumi naw regulejami un lihdz ar to ari gruhti zihnitees pret teroru. — „Times" aizrahda, ka kopsch Beitenes prahwas pasludinaschanas nazionalsozialistu partija un prese ar draudeem peepraja noteesato partijas beedru apschelojschanu un nedzirdetâ weidâ nolamâ Papena waldibu. Wahzijas labai slawai nekas newar tâ kaitet, kâ brutalu politisku noseegumu peeaugschana. Tos newar attaisnot ar aizrahdijumu, ka Wersalas meera lihguma stingree noteikumi un wispahrejais saimneezisKais posts dzen tautu izmisumâ. Nahwes soda eeweschana par politiskeem noseegumeem ir apsweizama, bet jaschaubâs, waj Papena waldiba spehs nahwes sodu peeleetot.

Izredzes uz politisku meeru Wahzijâ ir loti nelabwehligas, it sewischki tapehz, ka wahzu nazionali atbalsta nazionalsozialistu prasibu pehz noteesato apschelojschanas, bet noteesato apschelojschana wahjinatu walsts waru.

Atkal nazionalsozialistu traschi un logu izdauzischanas.

Aizwakar Beitenê nazionalsozialisti bija izlaiduschi ekstrâ telegramu, ka wakarâ paredzama uz nahwi noteesato nazionalsozialistu pahrweschana uz Grosschterlizas zeetumu. Schini sakaribâ wakara stundâs pilsehtâ notika nazionalsozialistu demonstrazija.

Sozialdemokratu taukas namam izdauzita 16 logi.

Sadursmê ar poliziju eewainotas, pa dalai smagi, kahdas 20 personas, galwenokahrt nazionalsozialisti, bet apzeetinatas 9 personas. Polizijas pahrwalde paziņojusi, ka pirms apschelojschanas jautajuma izschkirschanas noteesatee palikschot Beitenes zeetumâ.

Papens wairs newar Hitlera puischus sawaldit.

Nazionalsozialistu Berlines organs „Angriff" aizleegts lihdz 31. augustam. Aizleegums motiwets ar walsts kanzlera nosahkschanu un apwainoschanu.

Rihkojumu par zenu komisaru izdos 81. panta kahrtibâ

Zenu kustibas uzraudzība. — Sods — 5000 latu. — Neatlaus walutas izweschanu.

Rigâ, 25. augustâ. Schodeen notika ministru kabineta sehde, kurâ apspreeda finansu ministrijas sagatawoto preekschlikumu par zenu inspektora amata radischanu. Preekschlikumu peenehma un to izdos 81. panta kahrtibâ.

Rihkojums nosaka, ka zenu kustibas uzraudzība nododama pee finansu ministrijas pastahwoscham zenu komisaram. Zenu komisaru eezels ministru kabinets uz finansu ministra preekschlikumu.

Zenu komisara uzdewumâ ir normet zenas tirdzneezibas un ruhpneezibas uznehmumos tahdâ weidâ, ka tee buhtu saskanoti ar tirgus stahwokli. Sawu peenahkumu izpildischanâ zenu komisaram ir teesibas eeskatitees grahmatâs un zitos dokumentos, ziņot to prasa wina amata izpildischana. Par zenu komisara rihkojumu nepildischanu wainigeem draud naudas sods lihdz 5000 lateem un wainigeem uznehmumeem atnems bteesibas eeguht walutu importejamo pretschu eeguhschanai.

Par spēhti krisei representejâs.

Ministru kabinets atwehleja representazijas izdewumu segschanai 280 latu, kas zehluschees sakarâ ar gaisa linijas „Lot" atklahschanu.

Skandalosa leeta koalizijâ.

Schodeen wajadzeja notikt delegazijas eezelschanai lihguma slehgschanai ar SPRS. Bet, kâ jau mehs paredzejâm, koalizijâ naw panahkta weenoschanâs par wehlameem delegazijas lozekleem un to eezelschanu atstahja uz nahkoscho sehdi. Teeschâm koalizijai truhkst jau klihstera! —

Jau stipri sahibas peedahwajumi.

Rigâ, 25. augustâ. Latwijas linkopju zentralâ saweeniba aizrahda, ka schis nedelas sahkumâ jau eenahkuschi jauno rudzu un kweeschu peedahwajumi no semkopjeem. Graudi gan naw wisai teizami, jo mirkuschi leetû. Peeprasijumi ir tomehr dzihwi un zenas pastahw augstakas, nekâ semkopibas ministrija maksâ par neschahweteem rudzeem. Peeprasijumi pehz kweescheem ari ir leeli, bet zenas wehl naw nostiprinajuschâs un schis jautajums palizis wehl atklahts. Ari par kweescheem zenas ir augstakas, nekâ par tahdeem maksâ semkopibas ministrijâ.

Angku prese asi kritisê notikumus Wahzijâ.

Wahzija eeet tumschâ un breesmu pilnâ izdzijâ. — Semas pakahpes politiskâ dzihwe. — Nosodama slepkawu zildinaschana.

Angku prese loti usmanigi seko Wahzijas eekschpolitiskai situazijai. Par stahwokli, kahds radees pehz Beitenes prahwas „Morning Post" raksta: Leekas, ka politiskâ zihņa Wahzijâ tagad eeeet tumschâ un breesmu pilnâ attihstibas stadijâ.

Nazionalsozialistu prese arween wairak zildina sawus partijas beedrus, kureem teesa peespreedusi nahwes sodu par politisku slepkawibu. Politiska slepkawiba teek apzihmeta par tehwijas mihlestibu un augstu tikumu izpaudumu. Tas peerahda, ka zik ahrkahrtigi semas pakahpes tagad nonahkusi politiskâ dzihwe Wahzijâ. Politiskâs slepkawibas netikai attaisno, bet par zildinu un to dara zilweks, kas wehl pirms 14 deenam bija uzaicinajis walsts presidentu peeschkirt winam tahdas pat teesibas, kâ Musolini.

Neweena ziwiliseta walsts nedrihkst peelaut, ka winas teritorijâ noteek schahda aizsatreebiba, bet newar ari neatsiht, ka wahzu waldibai nahkas ahrkahrtigi gruhti zihnitees pret teroru. — „Times" aizrahda, ka kopsch Beitenes prahwas pasludinaschanas nazionalsozialistu partija un prese ar draudeem peepraja noteesato partijas beedru apschelojschanu un nedzirdetâ weidâ nolamâ Papena waldibu. Wahzijas labai slawai nekas newar tâ kaitet, kâ brutalu politisku noseegumu peeaugschana. Tos newar attaisnot ar aizrahdijumu, ka Wersalas meera lihguma stingree noteikumi un wispahrejais saimneezisKais posts dzen tautu izmisumâ. Nahwes soda eeweschana par politiskeem noseegumeem ir apsweizama, bet jaschaubâs, waj Papena waldiba spehs nahwes sodu peeleetot.

Izredzes uz politisku meeru Wahzijâ ir loti nelabwehligas, it sewischki tapehz, ka wahzu nazionali atbalsta nazionalsozialistu prasibu pehz noteesato apschelojschanas, bet noteesato apschelojschana wahjinatu walsts waru.

Atkal nazionalsozialistu traschi un logu izdauzischanas.

Aizwakar Beitenê nazionalsozialisti bija izlaiduschi ekstrâ telegramu, ka wakarâ paredzama uz nahwi noteesato nazionalsozialistu pahrweschana uz Grosschterlizas zeetumu. Schini sakaribâ wakara stundâs pilsehtâ notika nazionalsozialistu demonstrazija.

Sozialdemokratu taukas namam izdauzita 16 logi.

Sadursmê ar poliziju eewainotas, pa dalai smagi, kahdas 20 personas, galwenokahrt nazionalsozialisti, bet apzeetinatas 9 personas. Polizijas pahrwalde paziņojusi, ka pirms apschelojschanas jautajuma izschkirschanas noteesatee palikschot Beitenes zeetumâ.

Papens wairs newar Hitlera puischus sawaldit.

Nazionalsozialistu Berlines organs „Angriff" aizleegts lihdz 31. augustam. Aizleegums motiwets ar walsts kanzlera nosahkschanu un apwainoschanu.

Motozikliista sadursme.

(„Str. Aw." spezialsinojums.)

Rigâ, 25. augustâ. Zehsu-Walmeeras schosejâ, apm. 15 klm. no Zehsim, wakar notika smags nelaimes gadijums, kurâ bihstamus eewainojumus dabuja Rigas koktirgotajs motozikliists Jahnis Raschuks un lauzineeze Kristine Polis. Schosejas pagreeseenâ R. motozikls leelâ ahtrumâ uzdrahzees P. pajuhgam. Raschuks eewehlees schosejas grahwi, bet Polis izmesta no rateem. Raschukam smagi eewainota galwa, radees smadzenu satrizinajums. P. kontuseta kahja. R. brauzis no Walkas uz Rigu

Wehja nopuhstas zepures dehl izlehzis no ejoscha wilzeena.

(„Str. Aw." spezialsinojums).

Rigâ, 25. aug. Wakar Silupes-Rigas pasažeeru wilzeenam tuwojotees Kuhkas peeturas punktam, 21 g. w. pasažeeram Grigorijam Paradužowam wagona walejâs durwis wehjsch nopuhtis zepuri. Daudz nedomadams, P. izlehzis no pilnâ gaitâ ejoscha wilzeena. Krihtot P. wahrigi eewainojis galwu un palizis nesamanâ gulot. Wilzeens apturets un zeetuschais nogahdats Kruztpilî.

Nelaimigs kahzeens no ejoscha wilzeena Kokneesê.

Wakar p. 20.46 Kokneses stazijâ no peenahkoschâ Silupes-Rigas pasažeeru wilzeena izlehza 35 g. w. Peteris Balodis no Kokneses Swileem. B. pakluwis sem wagona un wahrigi eewainots galwâ.

Waj launprahtigas dedzinaschanas.

(„Str. Aw." spezialsinojums.)

Wilenu pag., Medinsku zeemâ pusnakti peelikta uguns dzihwojamâs mahjas jaunbuhwê eewesteem rudzeem. Ugunsgrehks lihdz pamatam izdzinis Helenas Birschas dzihwojamo mahju un jaunbuhwi, klehti, schkuhni, wisu mahjas eekahrtu un saimneezibas inwentaru. Zeetuschâ apwaino kahdu B., ta seewu un dehlu. — Drizenu pag. Schkoschkawas muižâ nakti nodegušchas Apolonijai Schkapars peederoschâs dzirnawas un dzihwojamâ mahja. Ir aizdomas, ka notikusi launprahtiba. Saudejumi leeli.

Laupitaji behg uz Kreewiju.

(„Str. Aw." spezialsinojums.)

Treschdeenas nakti Silupes robeschapzardzibas apgabalâ mehginajis izlepeni eekluht pad. Kreewijâ, bet aizturets reizineetis Peters Behrsinsch, apwainots par laupischanu un polizista peekaušchanu. Winsch behdsis uz Kreewiju, lai izwairitos no soda.

Klara Zetkina izbraukusi uz Berlini.

Hitlereeschi sola zelt trazi, ja wina gribes wadit reichstaga atklahschanas sehdi.

Pehz laikrastu sinam no Maskawas, Klara Zetkin izbraukusi no tureenes uz Berlini, lai, kâ gados wiswezakâ tautas pahrstahwe, presidetu reichstaga atklahschanas sehdê. Pirms daschâm deenam laikraksti sinoja, ka wina smagi saslimusi ar malariju un reichstaga atklahschanâ newarês peedalitees. Ja Klara Zetkin teeschâm eerastos 30. aug. reichstaga sehdê, tad tani buhs neizbehgami ahrkahrtigi tratschi, jo nazionalsozialisti sawâ presê noteikti paziņojuschi, ka wini nekahdâ sinâ nepeelaidischot, ka komuniste Klara Zetkin wada jaunâ reichstaga atklahschanu.

Sanemtas sinas, ka
Tilsite, Kauņa, Klaipeda
gatawojas, lai swehtdeen, plkst. 3, pilš. (SSS) sporta lauk
waretu satikties ar Leepajas labakeem weeglatleteem.
Kiwits, Jurgens, Puke u. z. stahsees pretim Austrumprusijas un Kaunas rekordisteem: Huhnam, Tamulynasam, Schimanim u. t. t.
Schis grandiosâs sporta zihņas jareds katram!
Bilescu zenas no Ls 0.50—Ls 2.—. Eepreekschpahrdoschana sporta organizacijâs un kioskâ uz Roschu laukuma.

Sanemtas sinas, ka

Tilsite, Kauņa, Klaipeda

gatawojas, lai swehtdeen, plkst. 3, pilš. (SSS) sporta lauk

waretu satikties ar Leepajas labakeem weeglatleteem.

Kiwits, Jurgens, Puke u. z. stahsees pretim Austrumprusijas un Kaunas rekordisteem: Huhnam, Tamulynasam, Schimanim u. t. t.

Schis grandiosâs sporta zihņas jareds katram!

Bilescu zenas no Ls 0.50—Ls 2.—. Eepreekschpahrdoschana sporta organizacijâs un kioskâ uz Roschu laukuma.

B-ba „Darba Jaunatne“ pastiprina strahdneeku schkiras zihnas fronti.

Jaunatne ir neissihstoscha spehku reserwe kà sozialdemokratiskai strahdneeku partijai, tà ari wisàm zitàm strahdneeku organisazijam. Kur strahwo jaunatnes entusiasms un leelais etiskais spehks, tur muhsu organisazijas gulsi zehlaku un rewoluzionaraku garu, leelakas zihnas spehjas, tur leelaka aisrautiba un paschusupureschanàs un tur ari leelaka aktiwitate. Jaunatnes neissihkstoschà energija politiskajàs zihnàs ahrkahrtigi swariga. To pareisi nowehrtejuschas wisas politiskàs partijas, kà pee mums Latwijà, tà ari ahrsemès. Naw neweenas leelakas un kaut zik nopeetnakas politiskas partijas, kurai nebuhtu sawas jaunatnes organisazijas. Katrai politiskai partijai, kas grib augt un nahkotnê sawu eespaidu paleelinat, jamekle zelsch uf jaunatni.

Ari Wahzijas nazionalsozialisti spehks pa leelai dalai meklejams jaunatnes masàs, kuras Hitleram isdewees aisraut.

Pilsonu schkira, kuras rokàs atrodàs saimneezisklà un politisklà wara, zenschas wiseem lihdsekleem paturet sawà ideologisklà eespaidà ne tikai sawu, bet ari strahdneeku schkiras jaunatni. Schahdi usdewumi wiseem pilsonibas audsinaschanas instituteem: skolam, preesteem, basnizai, ahrpusskolas isglihtibai, pilsonibas jaunatnes organisazijam u. t. t. Schi pilsonibas audsinaschana pahrsegta ar neitralitati un apolitikas audsinaschanas plihwuri.

Schkiru sabeedribà neitrala audsinaschana ir neeespehjama. Mums jaisschkiras, kurai schkirai audsinàt: burschuasijai waj proletariatam, tagadejai waj nahkotnes sabeedribai, kapitalismam waj sozialismam. Pilsonisklà audsinaschana kalpo tagadejai waldoschai schkirai, winas ideologijai un kulturai. Tai jaattaisno tagadejà kapitalisticklà eekahrta un japeerahda jaunas, sozialistiskas eekahrtas newajadziba un neeespehjamiba.

Sozialistiskajai audsinaschanai janostahjàs pret scheem pilsonisklàs audsinaschanas zenteeneem. Strahdneeku schkirai jazihnàs wisàs pret winu wehrstàs frontês, kà politiskajà un arodneeziskajà, tà agresiwi wehrschotees pret pilsonibas kulturas un audsinaschanas fronti. Pilsonisklà skola wislabakà gadijumà, war buht sozialistisklà audsinataja tikai pa daldai. Naw eespehjams israut weenu skolu, waj weena skolotaja darbu no wisas pilsonisklàs audsinaschanas sistemas.

Tadehl sozialistiskàs audsinaschanas darbam, galwenàm kahrtàm, jaweidojàs ahrpus ofizialàs skolas seenam — sozialistiskajàs jaunatnes organisazijàs. Scheit ari sawa darbiba japahrnes sozialistiskajeem skolotajeem.

Sozialdemokratija peeeju strahdneeku schkiras jaunatnei radusi zaur beedribu „Darba Jaunatni“. Jaunatne organisejama ihpatnejàm, jaunatnei psichologisksi atbilstoschàm metodem. To pareisaki ispratusi „Darba Jaunatne“. Apstiprinajums tam ir schis b-bas nemitigi, peeaugoschi straujà attihstiba un darbiba.

„Darba Jaunatnei“ milsigi leeli usdewumi. Tai jaweiz strahdneeku schkiras sozialistiskàs audsinaschanas un kulturas darbs. Tai jaaudsina jauns zilweks, kas pasihst un isprot sawu apkahrtni un tagadejo sabeedribu, kas redz leelo strahdneeku schkiras mehrki un prot atrast lihdseklus zihnai par to.

Lai audsinatu sozialistisku zilweku, strahdneeku jauneetis jaisrauj no tagadejàs kapitalistiskàs schkiras ideologijas, kulturas, tradiziju un basnizas eespaida. Sozialistiskàs audsinaschanas darbs jaeesahk pehz eespehjas agrâ jaunatnê un behrnibà. Sozialistiskajai audsinaschanai jaeespeeschas arween dsiliki jaunatnê, arween intensiwaki uf to jaeedarbojàs.

„Darba Jaunatne“, kà sozialistiskàs audsinaschanas un isglihtibas organisazija ir neatnemama strahdneeku kustibas sastahwdala. Ta muhsu partijas nahkotne, ta jaunatnes partija, kas nemitigi peeslehdz strahdneeku schkiras zihnas frontei arween jaunus un jaunus zihnas spehkus, kas sozialdemokratiskàs strahdneeku partijas basi milsigi paplaschina. Ar preeku jakonstatè, ka „Darba Jaunatne“ meklè zelu ari wehl uf tahlako spehku reservi — strahdneeku behrneem. Sozialistiskàs jaunatnes kustibas tahlakai attihstibai nepeeceschami organiset strahdneeku behrnus, kà jaunako beedribas reservi, radot weenotu, nepahrtraukstu attihstibas kehdi: strahdneeku behrnu kustiba — sozialistiskà jaunatnes kustiba — sozialdemokratiskà strahdneeku partija.

„Darba Jaunatne“ ir radusi zelu uf jaunatnes kustibas bases paplaschinaschanu, organisejot sarkano wanagu pulzinos jaunatni no 10.—16. dsihw. gadam pehz Austrijas, Wahzijas, Holandes u. z. semju sozialistiskàs jaunatnes kustibas parauga. Sarkanais wanags — darba jauneetis — apsinigs sozialdemokrats, — luhk, schahds attihstibas zelsch jaeet katram strahdneeku behrnam.

Strahdneeku behrnu reserwe ir neissmetama un, organisejot sarkano wanagu pulzinus pee „Darba Jaunatnes“ nodalam, strahdneeku schkiras zihnas fronte daudskahrt pastiprinàs.

Sarkano wanagu pulzineem jaissargà strahdneeku behrns no saindeschanàs ar pilsonisko ideologiju. Jaunà dwehsele japilda ar jaunu, sozialistisku saturu, wirsot ta prahtu, juhtas un gribu uf schkiras isjuhtu un apsinu, strahdneezisko solidaritati un disziplinu, padarot to par aktiwu schkiras lozekli un zihnitaju. Tas sarkano wanagu leelais usdewums. Bet schee sozialistiskàs audsinaschanas usdewumi buhs sekmigi „Darba Jaunatnei“ weizami strahdajot kopà un sanemot wisleelako atbalstu no sozialistiskajeem skolotajeem, behrnu draugeem, partijas u. z. jaunatnes audsinaschanas organisazijam, kà ari pascheem behrnu wezakeem. Schee usdewumi prasa wisas strahdneeku schkiras lihdsdarbibu.

J. J.

Japana attal ussahkusi jaunu ofensiwi pret Kinu.

Pehz sinam no Pekinas, japanu armija ussahkusi plaschu ofensiwi Decholas prowinzê, uf reetumeem no Mukdenas. Sihwa kauja patlaban ir pilnà spehkà. Kinas zentralà waldiba dewusi Decholas prowinzes gubernatoram rihkojumu wiseem spehkeem pretotees japanu usbrukumam. Japanu nodoms, zik war spreest, ir okupet Decholas prowinzi, peeweenojot to Mandschurijai. Tà kà kineeschu spehki Decholas prowinzê ir samehrà neezigi, tad jadomà, ka kineeschu armijai neisdosees apturet japanu ofensiwi. Generalis Tschangsuesiangs konzentrè sawus spehkus uf deenwidreetumeem no Leelà muhra.

Eiropas aptahrtlidojums jau prasijis pirmo upuri.

Eiropas aptahrtlidojums aiswakar prasija pirmo zilweka upuri. Albengas tuwumà, Italijas seemelreetumu peekrastê nogahsàs pasihstamà italu lidotaja Sustera lidmaschina, pee kam uf weetas galu dabuja Sustera pawadonis, popularais italu schurnalists — sporta laikraksta „Littoria“ lihdsisdewejs Akilli Antonibons. Pats lidotajs dabujis smagus eewainojumus. Katastrofas eemesls — spahrna luhsums.

t. t. Schinî mehnesi aisdewumi peeschkirti eewehrojami masakos apmehros.

Latwijà tuwakà nahkotnê sagaidamas nakts salnas.

Pehz meteorologisklà birojà eewahktàm sinam, Latwijà tuwakà nahkotnê sagaidamas nakts salnas lihdsigi Skotijai, kuru nakts salnas peemeklejuschas nakti uf treschdeenu. Tas sakarà ar wehso gaisa masu nopluhschanu pahr Baltijas walstim no seemelu apgabaleem. Ari nakti uf treschdeenu temperatura bija weetam Latwijà noslihdejusi lihds plus 0,8 gr. Mahkonu daudsums turpretim nahkoschàs deenàs masinasees un laiks buhs pa leelakai dalai saulains.

Nelaimes gadijums ar strahdneeku.

Krustpils jaunbuhwejamà zukurbafrikà nokrihtot no 10 mtr. augstàm stalascham wahrigi sasitees strahdneeks Jekabs Jaundsems.

Auzê wiltota nauda.

Auzê, polizijas eezirknî, eeradees 57 g. w. Jahnis Suschewizs, dsihw Auzê un nodewis wiltotu 5 ls gabalu, kuru ta seewa sanehmusi kahdà Auzes weikalà.

Eepasihschanàs ar esera reguleschanas darbeem.

Wakar uf Lubanu isbrauza satiksmes ministrs A. Kursitis, eepasihtees ar Lubanas esera reguleschanas darbeem un pehz tam sneegt sinojumu waldibai. Bes tam ministrs eepasihsees un noteiks galigà weidà Rigas — Ehrglu — Kahrsawas dselszelu linijas wirseenu starp Lubanu un Kahrsawu. Apskatis ari semes zelus Wilaku, Balwu un Kahrsawas rajonos.

Ugunsgrehki.

Skrundas pag. Kruhsgalu mahjàs 22. aug. nakti aisi wehl nenoskaidroteem eemesleem iszehlàs ugunsgrehks un nodega Jahna Sihrina labibas schkuhnis ar labibu un lauksaimneezibas maschinam un rihkeem. Saudejumi Ls 6200. Apdroschinats bija weenigi schkuhnis par Ls 1200.

Juhrkalnes pag. Kalku mahjàs nakti nodedsinats Rudsaju mantn. labibas schkuhnis ar Jahna Rudsaja labibu.

Daschadas sinas.

— **Gudeneeki.** Sahdsiba. Jahnim Melbergim, dsihwoj. Gudeneeku pagastà, Kiploka mahjàs, no ofihwokla nosagta medibu bise, 100 ls wehrtibà.

Kronika.

— Austrijas waldiba isdewusi Hitleram eebraukschanas atlauju uf 17. un 18. septembri, kad noteek Austrijas nazionalsozialistu partijas kongress.

— Sakarà ar parlamentà mehnesi atpakal peenemto lehmumu, frantschu waldiba publizès dekretu par algu samasinaschanu wiseem walsts darbineekeem par 5 proz.

Monarkistiska neekoschanàs radiosonà.

Semneeku saweenibas dsejneeks Wirsa zelodams pa Balkanu walstim redsejis gan ehnainas stazijas, gan skaistas tschiganeetes ar roschu seedeem, gan bizanteeschu stilà zeltas basnizas, gan ari zitas jaukas leetas. Ka Balkanu nabadsigàs semneeku tautas smok karalu diktaturas politikà un leelgruntneeku saimneezisklà werdsibà, to „semneeku dsejneeks“ naw nowehrojis. Bet Wirsa gan redsejis swarigakas leetas, un winsch burtiski stahsta: „Bulgarijas parlamentà ir tas, kas Latwijas parlamentà truhkst — karala tronis.“

Jadomà, ka semneeku saweenibà sawa dsejneeka swarigo atsinumu respektès un bergistu sajauktajà satwersmes grositaju apspreedê, kurà ari semneeku saweeniba pehz pilsonisko laikrakstu informazijas lehmusi nemt dalibu, mehginàs scho truhkumu Latwijas satwersmê nowehrst.

Pee karalu stehrbelu laisischanas sawà zelojuma laikà Wirsa naw tizis; preeksch tam winsch pahrak mass wihrinsch. Totees tas dabujis kahrtigi pameelotees pee karala tschinawneeku galdeem, kad tur usjauktas augstas laimes karalim, kas, pehz paschu Wirsas sahrdeem, tam sewischki patizis. — Un naw jau brihnums, jo Wirsas pilsonisksee domu beedri bija tatschu tee, kas ari muhsu Latwijà zara laikà lozijàs un klanijàs zara gubernatoru un schandarmu preekschà.

Protams, ka Wirsa un wina spreedelejumi naw nopeetni nemami, bet tas tomehr nenosihmè, ka winu „preekschà zelschanai“ radiosons buhtu ta ihstà weeta; peeteek jau ar „Brihwàs Semes“ feletonu.

Waj ari jauno reichstagu atlaidìs.

Berlines politiskàs aprindàs walda pahrleeziba, ka gadijumà, ja jaunais reichstags isteiks neusticibu Papena kabinetam, tad waldiba to atlaidis un uf satwersmes 48. panta pamata dekreta zelà isdos jaunu wehleschanu likumu, kas noteiktu leelaku wezumu wehletajeem. Tahdà zelà waldiba domajot atnemt wehleschanu teesibas leelam skaitam „karstgalwju“, kas nodod sawas balsis par nazionalsozialisteem un komunisteem. Pehz tam waldiba usaizinaschot wehletajus eewehlet nazionalsapulzi, kuras usdewums buhtu isstrahdat jaunu satwersmi. Pastahw projekts nodibinat blakus reichstagam wehl augschnamu un paleelinat walsts presidenta teesibas.

Papens, kà dsird, esot nodomajis zeit reichstagam preekschà plaschu saimneezisklàs jaunbuhwes programmu un gribot to isweest paahtrinatà kahrtà, ja reichstaga wairakums tai peekristu.

Nazionalsozialisti turpina trakot.

Nazionalsozialistu Silesijas treezeennodalu wadonis, reichstaga deputats Heines 23. aug. wakarà notureja strejoschu mitinu Beitenas dselszelstazijas preekschà. Papena waldibai un Beitenas ahrkahrtejai teesai winsch peedraudeja ar „nesaudsigu isrehkinaschanos.“ Partija nelikschotees ahtrak meerà, eekams noteesatee nebuhs atgunuschi brihwibu. Papena waldiba neusdroschinaschotees sikt ispildit pat weenu nahwes sodu.

Beitenà peezus uf nahwi noteesatos nazionalsozialistus apmekleja grupa uniformàs tehrptu partijas beedru ar Hitlera schtaba preekschneeku Remu preekschgalà. Winus pawadija leels lauschu puhlis, kas dseedaja nazionalsozialistu dseesmas un kleedsa: „Atdodeet muhsu eeslodsitos!“ Beidsot puhlis sahka isturetees tik draudoschi, ka bija jaissauz 200 polizistu Leela palihgnodala, lai to isklihdinatu.

Wahzu Augschsilesijas ruhpneezibas rajonà sawilkti wairaki simti nazionalsozialistu treezeenneeki no ahreenes, it sewischki no Breslawas. Gleiwizà (netahlu no Beitenas) wakar Breslawas treezeenneeki usbruka saweem politiskeem pretineekeem. Wakar wakarà Breslawà notika demonstrazijas pret Beitenas spreedumu. Demonstranti sauza: Nost ar kauna pilno Beitenas spreedumu! Nost ar Papena waldibu! Atbrihwojeet muhsu beedrus!“ Gahjeenu isklihdinot polizija peeleetoja gumijas sitamos un apzeetinaja 8 nazionalsozialistus. Isklihdinot demonstranti isdausija skatlogu kahdam schihdu weikalam.

Eekschseme.

Zihnas ar rewisijas komisiju.

Latwijas bankas padome turpinaja skatit zauri rewisijas komisijas sinojumu par bankas darbibu. Starp zitu rewisijas komisija apstrihd, ka banka naw isdarijusi noraksti jumus pagahjuschà gadà statutos un likumà paredsetos apmehros. To apstrihd bankas walde. Tà starp rewisijas komisiju un bankas waldi eesihmejuschàs leelakas domstarpibas.

Eezeltu labibas peenemschanas komisiju preekschsehdetaji.

Semkopibas ministrs eezehla labibas peenemschanas komisiju preekschsehdetajus schahdos aprinkos: Walkas — Jahni Ampermani, Walmeeras — agr. Herbertu Bergmani, Zehsu — aprinka agr. Woldemaru Winteri, Madonas — Jahni Jansonu, Rigas — Werneru Ahbolinu, Jelgawas — Ansi Paukutu, Tukuma — Augustu Graudinu, Bauskas — Woldemaru Kalninu, Jekabpils — Karli Jansenu, Leepajas — agr. Jahni Musikantu, Aisputes — apr. waldes lozekli Frizi Duhku, Kuldigas — Ernestu Rosentalu, Wentspils — apr. agr. Frizi Gailiti, Daugawpils — apr. Jahni Strebeli, Reseknes — agr. Juliana Tschekstera, Talsu — agr. Arnoldu Apmani un Iluksstes — Jahni Gudu. Semkopibas ministrija nosuhtijusi aprinku waldem pasinojumus par labibas peenemschanas komisiju preekschsehdetaju eezelschanu un lihdz ar to usdots stahtees pee labibas peenemschanas noorganiseschanas. Tiklihdz buhs wisi wajadsigee preekschdarbi weikti, komisijas sahks eepirkt no lauksaimneekeem labibu, jo semkopibas ministrijas rihzibà schim noluhkam patlaban jau atrodas 10 milj. ls. Sehklas paradu atwilks tikai teem lauksaimneekeem, kuri nenodod sweestu un bekonu.

Walsts semes bankas aisdewumi.

Julija mehnesî walsts semes banka issneegusi lauksaimneekeem aisdewumos — 1.129.440 ls, pret 2.453.345 ls junija un 1.317.295 ls maija mehnesi. Julijà aisdota nauda galwenà kahrtà ehku buhwem — 490.060 ls, ihsterminu aisdewumu atmaksai — 283.140 ls, ispirkschanas maksam — 199.570 ls u. t. t.

Aleksandrs Drosdows.

Wina dehl.

12) Romans.

Reis wina sazija Kornejam Iwanowitscham:

— Es sinu, ka jums naw kur pahrnakschnot. Bet man tanî mahjà, kur dsihwo draudsene, ir pasihstams sehtneeks un brihwa sargu mahjina. Katru deenu newaretu, bet reises trihs nedelà gan. Ja gribi, es tewi tur eerihkoschu.

Tanî wakarà Kornejs Iwanowitschs sataisijàs eet pee Loboda. Wina nosauza eelu un krustojumus. Wajaga issaukt brahli, sehtneeku Rachionu. Tas ir drusku wahjaks prahtà, bet eerihkos, ja pasazis, ka no Marusjas.

16.

Loboda bij mahjà un ij wina istabas nahza skalu sarunu balsis. Neweens nepainteresejàs, kas tas tahds Kornejs Iwanowitschs ir. Pat Loboda to nedarija un tikai sazija:

— Sehstatees, sehstatees! — Gribeet wihnu? Luhk, wihns! —

Weesu bij diwreis diwi. Mass ar dilonslimàm kruhtim, spaina weidigu galwu un nespodràm azim, jauns zilweks. Otrs — Markowins, kursch lihdsinajàs kalnam un masajà istabinà isskatijàs pehz peeradinata swehra. Loboda seewa, Taisija Nikolajewna sehdeja uf kuschetes, peerahwusi kahjas pee pascha soda. Pahr wahjajeem plezeem bij pahrsegts tschiganu lakats. Mute winai bij leela un rijiga, bet azis loti skaistas. Winai bij tahds isskats, ka, luhk, wina tuhlit usbruks un saplosis.

Pats Loboda bij eekahpis if Berlines atwestàs rihta kurpês un kahjas nokahris sehdeja uf rakstamgalda. Pa reisei winsch isslauzija aztenes un pagrosija tàs, lai labak sehstos uf deguna. Winsch runaja skali un ustraukti.

— Markowinam taisniba, wirsraksts „Garameetpilsoniba“ literariski ir maswehrtigs, bet es winu tomehr atstahschu. Tamdehl, ka es pazehlu jautajumu, kursch stahw pahri literariskai stilistikai. Waj mans stahsts ir sliks. Sliktaks, ka mehdsu rakstit, bet es pazehlu akutu jautajumu. Jautajumu par patreisejo pilsoni.

— Winu tatschu tu redsi uf katra sola! — teiza dilonneeks.

— Tahlak, tahlak! — Jsrunà lihdz galam! — Tu winu redsi uf katra sola un tahlu no maschinam, no darba trokschna, par kuru tu raksti sawos stahstos. Bet tu, kas atrodotees peeslehgts pee sawa darba, neredsi, ka wini bruzinadamees pa dsihwi appilsonojas un kluhst glumi, kà suschi. Tik isweizigi, apali un isslidigi.

— Wajag meklet ihstu zilweku — mainot posu sazija Markowins. Taisija Nikolajewna ar schausmam paluhkojàs uf to un notrihzeja. Ne jau tamdehl, ka Markowins eegribejàs zilweku, bet tamdehl, ka bijàs, ka nesalausch sehdekli.

— Bet lai zilweku atrastu, wajaga isspraukstees zauri meetpilsonu rindai un druhsmai! — kleedsa Loboda. — Muhsu literaturà ir daudz sweedru leets par to meetpilsonu plejadi. Laudis sewi pasaudejuschi tamdehl, ka beidsees waronu laikmets un sahkusees rewoluzijas ikdeena. Tas wiss taisniba un tà tas ari ir.

— Literatura ir radijusi ari paleekoschus laudis: Tschapajews, Dascha, — teiza dilonslimais jaunekis.

— Un meetpilsoni literatura palaidusi garàm neeewehrotu. Wisu to sihkako, masako, bet nekautrigako, kursch eekehrees muhsos, kahds atrodams katrà zilwekà un rada schkiru schkirà. Tas naw tas pilsonis, kuram buhriti dseedaja kanariju putninsch un diwreis nedelà usmasgaja grihdas. Tas pilsonis bij rahms un kluss. Jaunais pilsonis karo. Tagadejais pilsonis kleedz, samajas, ja lugà sastatijis ideologiju. Schis pilsonis zel tiraschu lubu literaturai un pornografijas skatkahrtim. Winsch apiedzas ar leetuliba segu un nebuht naw wezais, lehnais jehrinsch, kahdi tee bij gadu desmiteem. Schis pilsonis sameerinajees ar jauno eekahrtu, rada ari jaunu morali. Pajautajat juristeem un wini jums pastahstis, ka seeweetes uf alimenteem zel sawu labklahjibu un kà pilsonis maina sawas mihlakàs. Disputos schis pilsonis eelaischas newis tamdehl, ka gribetu noslihpet prahtu, bet weenkahrschi tamdehl, ka tas ir interesanti. Schis pilsonis eebahsa sawu degunu eestahdês un radija birokratismu. Winsch eespraužàs pat jaunatnes starpà un winu tehjas glahsês salej indi. Rewoluzija meetpilsonim atnehma kanariju putninus un raibus rokdarbus, bet radija wehl leelakas breesmas. Schee meetpilsoni wisur demonstrè sawus morales spredikus ar kanariju putninu mehlitem un tas ir tas schausmigakais, ka tàs mehlites teem wisur eet lihdzi. Schis mehlites tu neapklusinasi ne ar kahdu dekretu. Weenigi ar wahrdeem eespehjams to isdarit un es, luhk, esmu sahzis to darit.

— Tas wiss buhtu labi, — teiza Markowins, — naw wehrts ar tewi strihdetees. Nosit sawus kanariju putninus, mehs tew zelà nestahsimees. Bet mehs ar Tilkinu nemsim zitu politisku liniju. Tu sali, ka ihsts zilweks ir aissprostots ar meetpilsoneem un tam ir gruhta peeeja. Bet mehs ar Tilkinu mehginasim winu aprakstit un tik labi, lai azis, rokas, kahjas un wiss buhtu sawà weetà. Un ja mehs to isdarisim un sawu darbu weiksim, tad jau ne mehs pee wina, bet winsch pee mums islausisees zauri scheem taweem kanariju putnineem.

— Tu mani nesaproti, — kleedsa Loboda, — tu mani nesaproti! —

Taisija Nikolajewna spaidija deninus ar saweem gareem pirksteem un tschukstoschi isdwehsa:

— Nu, beedri, waj neusrihkosim patwariti? —

17.

Pee tehjas sarunas kluwa klusakas un draudsigakas. Runaja ari par to, ka rakstneeks newar dsihwot Maskawà, lai rakstitu un ahrpus Maskawas, lai pelnitu usturu. Ari par kooperatiweem peemineja, kuri pawasari zels rakstneekeem dsihwokkus. Dsehra tehju. Lobodam bij elektriskais patwars, kursch strahdaja bez trokschna. Kornejs Iwanowitschs sehdeja meerigi un gaidija uf mirkli, kad warès eerunatees par sewi.

Winsch domàs kahrtoja frases.

„Sahkschu tà: juhs, beedri, runajat par meetpilsonibu un tas ir pareisi — — Pirmà gadijumà manà puse buhs Loboda, otrà — Markowins. Kas labak? —

Winsch paraudsijàs abos. Taisija Nikolajewna tam pasneedsa tehju im waldneezisklà toni jautaja:

— Juhs ari rakstieet? —

— Ja, rakstu, — steidsigi atbildeja Kornejs Iwanowitschs, — bet pagaidam neisdewigi. Beedrs Markowins mani sabahra, ka manà stahstà esot meetpilsoniba. Bet, kà jau pareisi to aisrahdija juhsu wihrs, tas ir wairak labi, kà launi. Es neprotu tà isteiktees. Es esmu daudz par literaturas jautajumeem domajis un atradis, ka ir nodibinajusees sewischka priwilegeto kasta.

(Turpmak wehl)

Pa kreisi:

Peemineklis 400,000 krituscheem pee Werdenas. Grandiozà peemineekla un nepahrredsamo kruštu rindu satrizinoschais cespaids nav tomehr pamudinajis Franzijas walstswihrus peemineekla atklahschanas swinibâs uzsaukt: Nekad wairs laru!", bet gan: „Wairak droschibas!", t. i. — brunojimees un gatawojimees jaunam karam!

Palabi:

Bolinvijas artilerija zetà uz fronti Tschako apgabalâ.

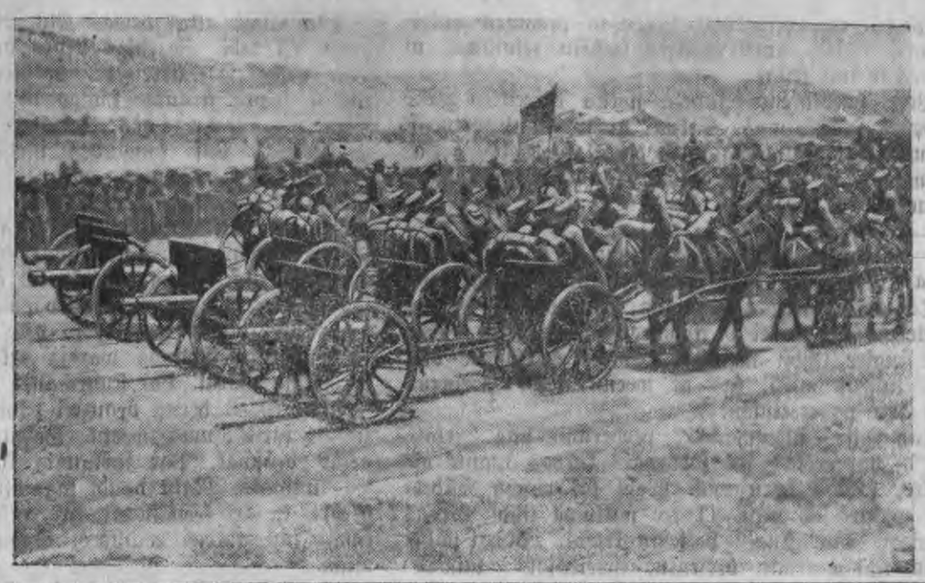

Kad aissargs pahrwehrschas par „kruhmu brahli".

Aissargam atkal pasprùzis weens kahrtejs „warondarbs". — Aissargs ar kara schauteni draud noschaut meschsargu. — Apbrunojees lihdz sobeem. — Ja naw stirnu, schauj jehrus, ta tschigans.

Muhsu aissargu organizacija, schis spehzigais mantigo schkiras sargs, atkal peerahdija leeku reisi, ka tur kaut kas naw kahrtibâ; peerahdija, ka aissargi ir tahdi wihri, kureem wismasak war uzticet kahrtibas un likumibas sargaschanu.

To peerahda ari wakardeenas notikums Leepajas wirsmeschneezibâ. Tilta apgaitas meschsargs Ewaldsons sawâ apgaitâ

katru deenu dzirdeja aizdomigus schahweenus.

Droschi ween tee bija malu medneeki. Bet nekatotees uz peeliktàm puhlem, malu medneekus neizdewàs notwehrt, jo tee prata weikli izwairitees.

Pehdejâ laikâ Ewaldsona apsargajamâ meschâ bija usklihduschi ari mescha sagli. Kaut ari daschi no teem tika apzeetinati, sahdzibas tomehr nemitejàs. Tapehz wakarright Ewaldsons dewàs meschâ jau pirms gaismas. Pehkschni

atkal atskaneja kahda „gehgera" schahweens.

Ewaldsons nekawejotees dewàs uz to pusi, no kureenes atskaneja schahweena trokšnis. Pehz daschu minuschu steidzigà gaitenà Ewaldsons sastrehjàs ar kahdu wihreeti, kas izrahdijàs par schahweju. Ari winsch steidzàs nosust no weetas, kur schahwa, bet uzdrahsàs meschsargam. „Gehgers" bija jaunaks un weiklaks. Weenâ mirkli

saglis noslehpàs aiz koka un wehrsa kara schautenes stobru pret meschsarga truhtim.

Meschsargs nepaspehja wairs laikâ noslehptees, jo atradàs masâ klajuminâ. Newaredams neka zita darit, tas eesauzàs:

— Neschauj! Lai paleek!

Saglis it kà mirkli pahrlika, tad usšweeda schauteni plezà un nosuda kruhmos. Meschsargs tikai eewehroja, ka tam plezos bija ari wehl otrs eerozis — medibu bise. Bez tam Ewaldsons atklahja, ka

malu medneeks ir Leepajas aissargs Jorens Beitinsch.

Tapehz tas nekawejotees steidzàs uz wirsmeschneezibu un sinoja par notikuschu. Sinojumu nodewa tahlak pa tahlruni uz Leepaju. Drihz noskaidrojàs, ka aissargs Beitinsch dzihwo Alejas ielà Nr. 57. Sakarâ ar to 2. poliz. eez. preekschneeks Garosinsch

Beitina dzihwokli norihkoja slazdus.

Winsch pahrbrauza ar welosipedu tikai pusdeenas laikâ. Plezos tam bija schautene, bet uz welosipeda — maiss ar swaigu aitas galu.

Polizijas eeredni winu uz weetas apzeetinaja.

Sahkàs izmekleschana. Beitinsch sahkumâ noleedza, ka bijis ar aissarga schauteni malu medibâs. Bijis pee tehwa — Grobinas pagasta Beitinu mahjàs. Tehws nokawis aitu, kuras galu tagad atwedis Leepajâ. Bez aissarga schautenes tam neesot nekà. Ari medibas bises un tàs peederumu tam neesot.

Izdarot kratischanu

Beitina kabatàs atrada medibu strotes, pulweri, stirnu „mahnitaju" un zitus medneeka peederumus.

Bez tam izrahdijàs, ka aitas gala, maiss, kurà ta atradàs un ari Beitina apgehrbs aplipis stirnas spalwam. Kad winam jautaja, kur raduschàs stirnu spalwas, tas paskaidroja, ka nedelu atpakal nopirzis no kahda semneeka stirnas ahdu un nodewis to Schapiro ahdu gehretawai. Pahrleezinotees, izrahdijàs, ka ahda nodota gan, bet wasarâ, kad stirnas naw brihw schaut. Drihz peenahza sinas no Grobinas, ka, izdarot Beitina tehwa mahjàs kratischanu, atrastas tschetras stirnu ahdas, wehl deesgan swaigas, un ahscha ragi. Noskaidrojàs ari, ka wezais Beitinsch naw neweenu aitu kahwis.

Drihz ween no Grobinas eeradàs ari meschsargs Ewaldsons. Kad winam rahdija apzeetinato Beitinu, tas winâ pasina meschâ sastapto malu medneeku, to paschu, kas draudeja winam ar schauteni.

Redzedams, ka newarès izlozitees,

apzeetinatais aissargs pehdigi atsinas jawàs noseedzigàs gaitàs.

Pehz sastapschanàs ar meschsargu Ewaldsonu, tas pazees uz mahjam. Ejot pa meschu Popowa apgaitas robeschàs,

tas kruhmos pamanijis leelu aitu baru un — izschahwis.

Lode trahpijusi kahdu leelu aunu. Bez wilzinaschanàs tas aunu usschkehrda, nodibraja, eebahzà maizà un weda uz Leepaju, kur eekrita polizijas „slazdos". Malu medibâ tas tomehr wehl neatzihstas, kaut peerahdijumu ir kaudzem.

Kà jau teikts, Beitinsch ir Leepajas aissargu pulka, Leepajas bataljona aissargs. Pagaidam to atbrunoja, atnemot plinti un 20 pilnas patronas.

Diwi wahzu darba jauneeschi apkahrt pasaulei.

Wakar muhsu redakzijâ eeradàs diwi wahzu beedri — elektromonteers Adolfs Wundels un burtlizis Erwins Kolezinskis. Abi nahk no skaistàs Tiringas, pilsehtinas — Eisenachas.

Zelojumu abi ussahka ar welosipedeem pag. gada pawasari, dodamees ar welosipedeem uz Wines olimpiadi. Noswinejuschi šihdz ar pahrejo pasaules strahdneezibu olimpiadi, abi beedri atstahja scho sarkano, weesmihligo pilsehtu. Bet zelsch wehl neweda mahjàs. Tas pagreesàs uz faschistiskàs Italijas pusi. Protams, wisus dokumentus, kas waretu teezinat par winu sozialistisko pasaules usskatu, tee atstahja droschibâ.

Italija! Ta ir brihnischki jauka seme ar burwigi silajàm debesim. Bet kahds pretstats: schai krahšchnajâ, faschistu nomahktâ dabas stuhritî wehl niknak plosàs bezdarbs ar sawàm posta pilnajàm sekam, kà weenâ, otrâ zitâ semê.

Izbraukuschi zauri Italijai no seemeleem uz deenwideem un atpakal, abi darba jauneeschi dewàs zauri Schweizei. Dzeesmas skandinot tee stuhma sawis tehrauda zirgus tuhkstoscheem metru augstajos kalnos. Tas nenahzàs weegli, bet totees, wareja atpuhstees, brauzot no kalna lejà. Izbraukuschi zauri weselai rindai Schweizes pilsehtu, Wundels un Kolezinskis dewàs wehl tahlak — uz Franziju.

Frantschi ir loti godiga tauta, bet tee newar izsti peekrist schahdai pasaules apzeloschanai. Parizê abi zelneeki apmekleja ari plascho koloniju izstahdi un eepasinàs ar schis wezàs rewoluzijas pilsehtas wehsturiskajàm weetam.

Ar saweem rateem tee aizsneedza wehl wirkni pilsehtu un tad nokluwa atkal dzimtenê, pehz wairak kà pusgada prombuhtnes. Mahjàs tos sagaidija bezdarbs un truhkums. Newareja izturet saktu — buht wezakeem uz kakla. Tapehz plans drihz ween bija gatavs — dotees ihstâ pasaules zelojumâ. Un schoreiz uz ilgaku laiku. Zelojuma mehrkis — mahzitees pasiht zitas semes, zitas tautas, bet sewischki strahdneeku kustibu ahrpus Wahzijas robescham.

Tahdâ kahrtâ muhsu wahzu beedri, brauzot zaur Danzigu, polu koridoru, Austrumu Prusiju un Leetuwu, aizsneedza „skaisto" Leepaju, kà tee izteizàs. Pehz Latwijas apzeloschanas wini domà dotees uz Igauniju, Skandinawiju un tad — Eiropas deenwidos.

Laimigu zelu! X.

Dumpja wodonis — gen. Sanhurho teesas preekschà.

Aizwakar Madrides augstakà teesa sahka izteesat prahwu pret spanu monarkistu putscha wadoni gen. Sanhurho, wina adjutantu, wina dehlu un gen. Heranzu, kursch behdzis kopà ar gen. Sanhurho.

Teesas sahle publikas pahrpildita lihdz pehdejai weetai. Pehz apsuhdzibas raksta nolasischanas teesa dewa wahrdu apsuhdzetam gen. Sanhurho. Winsch paskaidroja, ka weens no motiweem, kas to pamudinajis kertees pee sawa jau kopsch ilgaka laika nodomatà plana izweschanas, bijuschi pastahwigee apmelojumi un uzbrukumi spanieschu armijai. Par putscha kustibas gatawoschanu Madridê winsch dabujis sinat tikai nejauschi. Starp sazelschanos Madridê un Sewiljâ neesot bijis nekahdu sakaru.

Prokurors peeprasijis Sanhurho nahwes sodu, bet pahrejeem trim apsuhdzeteem eeslodzischanu zeetumâ uz wisu muhschu.

Franzija strauji peeaug zemuhdenu flote.

„Giornale d'Italia" publizè interesantus datus par ahtri augoscho frantschu zemuhdenu floti. Kamehr Anglija, Saweenotàs Walstis un Japana pehz Londonas flotu lihguma drihkst turet tikai 54.000 tonnu zemuhdenu floti, Franzija izmanto sawu neeerobeschoto brihwibu un tagad tàs rihzibâ jau ir wairak kà 90.000 tonnu leela zemuhdens flote. Tani eetilpst 102 zemuhdenes, no kuràm ikweena ir leelaka par 800 tonnam. Bez tam Franzija 1930. gadâ sahka buhwet 5 leelas zemuhdenes 2100 tonnu tilpuma katra; schis zemuhdenes nahks schogad gatawas, tàpat ari weena zemuhdene 900 tonnu tilpumâ un tschetras pa 800 tonnam. 1931. gadâ Franzijâ sahka buhwet wehl 6 zemuhdenes 2100 tonnu tilpumâ katru, weenu — 950 tonnu tilpuma un tschetras — pa 800 tonnam. Eewehribu pelna apstahklis, ka Franzijas zemuhdenu flotê leelo zemuhdenu prozentualais samehrs ir loti eewehrojams: 20 zemuhdenes, katra no tàm 2100 tonnu tilpuma, bet kopà ar jaunbuhwejamàm Franzijai pawisam buhs 31 leelà tipa zemuhdene.

Weetejàs sinas.

K. Hartmana mahkslas studija.

Sihmeschanas un gleznoschanas mahzibas sahkàs wisàs nodalàs 1. sept. Studijâ sagatawo audzeknus kà Latwijas, tà ahrzemju mahkslas akademijam un mahkslas skolam. Masturigeem un strahdneekeem stipri pazeminata maksa. Wisu kursu audzekni reek usaizinati eerastees laikâ. Peteiktees katru deenu studijâ, Ulicha eelà 37a.

Palizis gluschi kails.

Wakar wihreeschu brihwpeldetawu rajonà gluschi negaidot palizis tikai Adama kostimâ kahds Jekabs Lubans no Ludwika eelas 11. Lubans juhrâ peldejees, bet drebbes atstahjis kruhmu malâ. Kad atgreezees, neatradis wairs nekà. Lihdz ar drebbem nosagta ari nedaudz naudas un kabatas pulkstens. Zaudejumu kopwehrtiba — 100 ls.

Pehdejâ laikâ, jakarâ ar mazo peldetaju skaitu, polizija juhrmalâ wairs nedeschurê, kapehz sagli palikuschi droschaki.

Juhrâ wehl silts uhdens.

Pehdejo deenu ne wisai wehsais laiks ioti nobeedejis leepajneekus. Pateesibâ uhdens ari apmahkuschajàs deenàs bija peeteekoschi silts. Wakar uhdens malâ bija 16 gradi silts, bet tahlak lihdz 3. benkim — 15 gr.

Lasitajeem!

Lai nezeltos trauzejumi awises peesuhtischanâ, luhdzam to laikus

atjaunot abonementu

uz septembra mehnesi.

Strahdneeku Awises ekspedizija.

Pasaules leelakâ swehru dahrsâ.

Hagenbeks zwin.

Nupat pagahja 25 gadi, kopsch leelakà un slawenâ Karla Hagenbeka swehru dahrza dibinaschanas Stellingenâ. 1848. gadâ Karla Hagenbeka tehws, wezais Hanzets Hagenbeks uzsahka tirdzneezibu ar swehreem. 1866. gadâ wina dehls, weenkahrschs Hamburgas zwejneeks pahrnehma tehwa pasahkumu un strahdaja pilnus 47 gadus ar dzihweem swehreem, pirms swehra dahrza nodibinaschanas. 47 gadus ilgee peedzihwojumi, leelâ mihlestiba uz swehreem un Karla Hagenbeka neatlaidiba rezultatâ dewa weenu no leelakeem kulturelàs pasaules zaneegumeem zoologijâ, kahdu Eiropa pasihst. Pamatlikums, ko Hagenbeks sika zawa darba pamatâ ir ihss un weenkahrschs: „Tikai brihws swehrs war eepreezinat brihwo zilweku". Wadotees no ta, winsch radija preekich tuhkstoscheem eksotisko swehru, winu dabiskai dzihwei lihdzigus apstahklus swehru dahrzâ.

Dahrza apmekletajs klejo par labi koptu parku, pa plateem zeleem, apehnoteem no tropiskeem augeem. Widû pazelàs mahksligas klintis, uz kuràm wingro un taisa grimases tuhkstoscheem pehrtiku. Pehrtiki juhtàs brihwi un neveespeesti, kà zawà dzimtenê.

Afrikaniskas stepes imitazija, ar ihsu tukšneschu smilti. Pa to klaino strihpainàs zebras, antilopes un meschonigo zirgu bari. Pa starpam redzamas zihkas gazelles un garkaklainee dromadori. Netahlu mahksligâ klinschu spraugâ gul lauwu mahtite, bet tehwinsch rehz, ar tahdu trokšni, kà gazelles bailigi sazveeschàs kopà.

Milzigi, strihpaini tigeri gul izsteepuschees zaulê un mirkschkina azis: Reznàs tehrauda restes, kas tos atdala no publikas tee nemaz neeewehro.

Netahlu aiz schoga mahksligâ baseinâ ar labpatiku pluntschajàs peezi tuhkstoschi kilo smagais nilzirgs. Otrâ baseina malâ izstiepdis zaulê gozejàs ronis un juhras lauwa. Aiz restotà schoga zeels ledus lahzis ar labpatiku pazehris muti, lauj lai apkaropotajs tam laistu auksnu uhdens struklu mutê.

Pingwini, pehrtiki, gorillas, schirafes, dzimiteem zilonu, degunradschi un weselu virkni zitu retu un bihstamu dzihwneeku ie brihwi klejo zawos nodalijumos.

Aiz kahda stuhra ir leels, ar drahschu tihklu apwilkts dihkis, kurâ mitinajàs wesels pulks wisdzschadako eksotisko putnu. Tuhkstoschi sarkankahjaino flamingo, stahrki un marabu brihwi klejo starp apmekletajeem un ehd ar zaweem komiskeem knahbjeem no rokam baribu. Stellingenâ ir ari leelakà swehru tirdzneezibas weeta pasaulê. Beeschi Stellingenâ dzihwo, pahrdoschanai nolemto swehru zlaits sneedzàs pee peezi tuhkstoschi. Protams, ka schi swehru zlaita uztureschana ari maksà smagu naudu.

Bet ari apgrozijumi ir leeli un Hagenbeka nonehmeju ir daudz. Wisi leelakee wezàs un jaunàs pasaules zirki wisus zawus drezetos swehrus pa leelakai daļai cepehrk pee Hagenbeka. Bez tam, katru gadu pascha Hagenbeka firma izsuhta zelojumâ trihs leelus zirkus.

Labakee un droschzirdigakee swehru tehraji ir Hagenbeka deenestâ un teek katru gadu suhtiti uz wisu tschetru meschonigo kontinentu stepem un muhscha meschiem. Wisi retakee un gruhtak saguhstamee swehri ir nokehrti no Hagenbeka medneekeem un atwesti uz Eiropu. Tà no Azijas meschonigàm stepem ilgi newareja saguhstit tureenes raksturigo, meschonigo zirgu. Pee darba kehràs Hagenbeka laudis un drihz ween wina dahrzâ bija wairaki skaisti schis sugas pahrstahwji. Masee Liberijas nilzirgi, antarktijas pingwini, deenwidpola juhras siloni. Ir pat daudzi apgabali, kuros pirmo reizi zilweka kahja spehra un lihdz ar to winus atklahja Hagenbeka medneeki. Pat meschonigàs Australijas wideenê, Hagenbeka wahrds pee meschoneem ir labâ slawâ. Un pat Indijas dzchunglu eemihtneeki preezigi usmaida, kad dzird medneeku sakam: „Es Hagenbek. Es mekleju baltos silonus".

Hagenbekam ari ir milzigi pazuhtijumi. 1893. g. ween winsch peegahdajis 1000 eksotisko swehru Tschikagas pasaules izstahdei. Bez tam, winsch uz pazuhtijumu ir eerihkojis leelus swehru dahrzus wisàs pasaules malàs. Ari Parizes koloniju izstahdê Hagenbeks eerihkoja leelu swehrnizu. Hagenbeka paruna ir: kas ar swehreem grib strahdat, tam wispirms ir jamahzàs teem kalpot! Schis lozungs pawada winu un wina darbineekus, sahkot ar medneekeem un beidzot drezetaju.

Schodeen pee Hagenbeka war wisu pazuhtit un wisu ari zanemt, protams, ja ween preeksch tam kabatà ir peeteekoschi „zihknaudas": trihs walodàs runajoschus papagaiļus no paschu papagaiļu skolas. Uz pazuhtijumu eemahza rumat wisizmekletakis laipnibas. War dabuht romenzes dzeedoschus stahrkus, dzirdi dejojoschus silonus, ar wahrdu sakot, wisu ko ween swehram war eemahzit, izdara Hagenbeka laudis. Bet katram kalpotajam, kursch grib buht Hagenbeka deenestâ ir jabuht weenai neatnemamai ihpaschibai: ihstai mihlestibai uz swehreem.

Bez dzihweem swehreem, interesanta ir ari milzigà kartoteka par dahrza swehreem. Desmits sekundès par kuru katru no dahrza eemihtneekeem juhs wareet dabuht wisizmeloschakàs zinas par wina wezumu, izzelschanos, dabu, raksturu ihpaschibam un tà tahlak. Tikpat ihsâ laikâ juhs warat zanemt katra no dahrzâ pahrdodamo eemihtneeku fotografijam. Diwi wahrdi pee kartotekas un fotografijas un ahrzemês dzihwojoschais pirzejs jau otrâ, treschâ deenâ zanem izmeloschas zinas par winu interesejoscho objektu. Tà Hagenbeks peegahdà katru swehru, sahkot ar neezigako uhdens peliti un beidzot ar nilzirgu un dromadoru. E.E.

„Jauki dzihwot zalumos!"

Pehdejàs deenàs apstahdijumos redzami reizem leelakà, reizem mazakà kompanijâ — „diwkanla konjaka" dzehreji. Dzerschana noteek gluschi atklahti, pee kam tur peedalàs ari daschas sieweetes. Kad wiss krahjums izdzehrts, eereibuschee „dzihru" dalibneeki izklihst pa apstahdijumeem un pat juhrmalu un ubago jaunai pusitei. Polizijai deretu schos zalumneekus wairak uzmanit.

Wehl weens „ubags" zeetumâ.

2. poliz. eezirkna eeredni aizturejа apstahdijumos kahdu eereibuschu wihreeti. Tas izrahdijàs par Igaunijas pawalstneeku Augustu Miljani. Tas staigaja juhrmalas apstahdijumos un ubagoja, „peeprasioams" naudu waj papirosus. Ja kahds tam pazneedza reezeenu maises — to nenehma. Wajagot smehkim jeb „zilajam" naudu. Par to tad ari Miljani nodewa polizijai. Tà kà M. dzihwoja Latwijà bez peerakstischanàs, tad winu apwainoja ari klaidonibâ un nodewa teesai. Spreedums — 3 nedelas zeetumâ.

Apsagts kiosks.

Wakzales un Baseinu eelu stuhri atrodàs Schangro kiosks. To gandrihz katru nakti apzeemo sagli. Bet Schangro, reiz eekritis, prezes kiosâ pa nakti nekad neatstahja. Ari nakti uz zeturtdeenu sagli izdarija kiosklâ sawu „kahrtejo", „rewizziju". Aiz neuzmanibas Sch. tur bija atstahjis kahdu segu, 6 ls wehrtibâ. „Zeemini" to bija panehmuschi lihdz.

Apsagts strahdneeks.

Strahdneekam Jahnim Timberim, dzihw. Sirnu eelà 38, rokot pee Saules muischas grahwjus, nosagtas diwas schkipeles un wirwe Ls 6,50 wehrtibâ.

— **Neizsneegtas telegramas:** J. Blumbergam no Tilzites, J. Blumbergam no Paneweschas, Meyersonam no Hamburgas.

Sarkano pioneeru zełojums laiwâ pa Bahrtas upi.

Weens no rosigakeem Leepajas pioneeru pulzineem — 16., nupat weizis leelisku zelojumu, uj ko tee ir loti lepni.

Pag. swehtdeenâ Bahrtâ notika turceenes SSS nodalas sarihkojums. Sakarâ ar to, uj Bahrtu isbrauza wairaki Leepajas nodalas sportisti. Par brauzeenu uj Bahrtu apspreedâs arj 16. pulzina pioneeri.

—Braukt?

— Braukšim! Tikai ne ar auto. Ta naw leela skola. Mehs ar „kugi" pa eseru un Bahrtas upi.

Tâ ari isdarija. Sadabuja leelu buru laiwu. Peeteizâs gan tikai 9 lihdsbrauzeji, jo leelâ wehja dehl masee lihdsi nelaidâs. Totees atlikuschee bija ihsti juhras wilki, kas ne weenu ween „wehtru" bija jau pahrzeetuschi.

Kad wisi „kugoschanas" peederumi bija „eelahdeti" „bureneekâ" un sarkanais karogs mastâ uswilkts, sahkâs brauzeens. Wehl tai paschâ sestdeenas wakarâ ap plkst. 11 tee nokluwa lihds Nihzas basnizai. Tur „kugi" peesehja krastâ. Laiwai pahrwilka lihdspanemto bresentu, isweidojot laiwas eekschpusi par gulam telpam. Krastâ sakuhra uguni, kur sasildites.

Lihdspanemtâ katlâ iswahrija garschigas wakarinas. Wisi bija kreetni issalkuschi, jo tahlais zelsch bija „juhrneekus" loti nogurdinajis. — Pehz wakarinam wisi salihda „kajitês" un likâs gulet. droschibas dehl atstahjot sardsi.

Swehtdeenas rihtâ jau agri braschee „saussemes juhrneeki" bija kahjâs. Man tik atlika pabrihnites: daschâs minutês laiwa atradâs braulschanas kahrtibâ. Lihds katlâ uswahrijâs peens (kur tas tik agri scheit jau radâs), wisi paspehja ispeldetees. Wehl brihdis — un wisi jau paehduschi.

Tad laiwa atkal dewâs zelâ. Bet nu wairs negahja tik labi. Sazehlâs stiprs pretwehjsch. Ar buram newareja „iskreizet", ar airеem negahja ne tik, jo stiprâ straume smago laiwu dsina uj leju. Kapteinis Kunzitis saskatâs ar stuhrmani Skrubi. Pusi komandas issehdinaja weenâ krastâ, pusi otrâ. Sehneem wirwes gali rokâ un nu tik wilkt kâ Wolgas struhdsineeki. Gahja jauki. Kluwa jautri. Atskaneja braschas strahdneeku dseesmas. Tahdâ kahrtâ sehni „nostruhgoja" daschus kilometrus. Tad upe kluwa plataka un dsilaka un sagreesâs sahnus. Wareja laist darbâ buras. Tagad brauzeens bija diwtik weegls, jo pehz smagâs wilschanas un ismirkschanas wareja atkal lautees wilnu un wehja warai. Lai stuhrmanis stuhrè!

Ap plkst. 3 deenâ brauzeji pamanija gala mehrki — sarihkojuma weetu. Sehnu dseesmas eeskanejâs braschak. Pat sarkanais karogs wehjâ kluwa kustigaks. Malâ daudz sagaiditaju — weetejee beedri, kâ ari leepajneeki, kas ar auto bija paspehjuschi jau ahtrak eerastees. Sagaidischana juhsmiga.

Kamehr ziti salumojâs, atbraukuschee pioneeri rihkojâs gar sawu laiwu. Drihz ween tai lihdsâs krastâ jau gatawojâs pusdeenas. Pioneeru rosiba un jautriba peewilka prahwu pulzinu sinkahrigo, kas ar interesi noluhkojâs winu darbâ. Kad bija kreetni atpuhtuschees, wairaki no wineem pat peedalijâs futbola spehlê.

Atpakalbrauzeens sahkâs tikai pirmdeenas rihtu, tad nakti wisi bija kreetni atpuhtuschees un isgulejuschees.

Atpakalzelsch bija weeglaks. Tâpat skaneja dseesmas un asprahtibas, ziti makschkereja siwis pusdeenam. Gruhtibas totees jo leelakas sahkâs uj esera, kur eekluwa wehlu pehzpusdeenâ, jo negribejâs pahrak steigtees.

Uj esera puhta kreetns wehjsch un kluwa pawisam tumschs. Mastâ uswilka ugunis. Sehneem tas likâs tik romantiski: apkahrt „bango juhra", wilni — kalna augstumâ! Bet mastâ masâ ugguntina tikko saredsama, jo tumsch kâ darwas muzâ. Bet laiwa drahsâs wehtras dsihta uj preekschu, wilnu schlakatas schkeesdama uj wisâm pusem. Pat wismasako „juhras wilku" azis wareja saskatit apbrihnojamu droschsirdibu. No bailem ne wehsts. Sinamu nemeeru radija weenigi tas apstahklis, ka kaut kur esera widû gul leelais akmens. Ja nu „kugis" usdrahschas schai „semuhdens klintij" — tad draudeja „neglahbjama bojà eja". Tapehz eededsinaja wehl otru un trescho laternu. Laiwas prekschgalâ nostahjâs „wihrs" ar asu skatu un laternu rokâs un mehginaja saskatit apkahrtejâ nezaurredsamâ tumsâ bihstamo „klinti". Kad tai pehdigi pabrauza laimigi garàm, tad wisi weeglak uselpoja.

Ihsi pirms pusnakts pehkschni atskaneja sarga balss:

— Seme!

Wisi kâ spahrnos — Leepajas krasts. „Kugis" drihz ween peestahja „ostâ" — Kungu eelas galâ. Ahtr. noweetoja kugi, sakahrtoja leetas, pateizâs stuhrmanim Skrubim par „kuga" laimigu iswadischanu wisâm breesmam zauri un tad isklihda pa mahjam.

Schis bija pehz skaita treschais laimigi weiktais 16. pioneeru pulzina schagada „juhras" zelojums.

A. S.

Usmanibu ar adatam:

Ne katra seeweete, kas rihkojas ar adatu, sin, ka adatu noweetoschanai nepeezeeschams ihpaschs adatu spilweninsch. Leels wairums turpreti darbu laikâ islihdsas ar muti: lai atbrihwotu rokas, azumirkli newajadsigâ adata teek panemta mutê. Pehz schuhschanas adatu ar deegu galu eesprausch kur nekur: uj kruhtim bluhsê, galdautâ, kumodes pahrklahjâ, loga aistaros, loga rahmi, seenas tapetês. Tâs ir parastakâs weetas. Ka schahdai adatu noweetoschanai reisem mehdz buht loti kluhmigas sekas, to daudzeem jau gadijees peedsihwot.

Mutê eenemtas adatas un „kneepadatas" gadas pawisam nejauschi noriht. Wisdrihsak tas atgadas peepeschi satruhksiotees. Weegli japrasi, ka norihtâ adata war sagahdat daudz nepatikschanu. Nereti no tâs eespehjams atbrihwotees tikai ar gruhtas operazijas palihdsibu.

Galdautos un zitur saspraustâs adatas apdraud nutzku rokas. Weens straujsch rokas wilzeens pahr galdautu (peem. majses druskas noslaukot), waj loga rahmi, eedsen adatu dsili waj nu delnâ waj pirkstos. Parasti pee tam adata noluhst, tâ kâ tikai sihks adatas duhreens rahda, kur palizis dsilumâ noluhsuschajs adatas gals. Schahds eewainojums ir ne tikai ahrkahrtigi sahpigs, bet nereti rada ari dsihwibas breesmas. Ja adatu wisâ drihsumâ neisdodas isnemt, war eestahtees „afins saindeschanâs". Ari adatas isnemschana naw weenmehr weegla, bet reisem sagahdâ daudz puhlu ahrstam un daudz zeeschanu slimneekeem.

Schur tur sadurtas adatas ari weegli peejamas maseem behrneem, kas ar adatu war nodarit sew un ziteem neislabojamu launumu. Tapehz, mahtes, meitas un seewas — nemehtajat adatas apkahrt, bet eespraustat tâs weenkahrshâ ar sahgu skaidam pildità spilweninâ; pehz darba to kopâ ar ziteem schuhschanas peederumeem neaismirstat noglabat sawâ weetâ.

„Sd."

Zeetumneeka neisdewees behgschanas mehginajums.

(„Str. Aw." spezialsinojumi).

Rigâ, 25. augustâ. Wakar pirms pusdeenas diwi Jelgawas zeetuma arestanti norihkoti noslauzit eelu gar zeetuma ehkam. Abus arestantus usraudsijuschi zeetuma sargi. Kad weens no arestanteem pawirsijees wairak sahnis, sargi dewuschees tam pakal. Tai brihdi otrs arestants, 42 g. w. Ferdinads Fridricha d. Budris no Bauskas pehkschni pahrlehzis behrnu patwerfmes schogu un, isstreenot pagalmam zauri, pahrlehzis otru schogu koku sahgetawas wirseenâ. Behglim pa pehdam sekojuschi trauksmi sazehluschee zeetuma sargi. Wairakeem schogeem pahri lezot, behglis dewees Jelgawas stazwirseenâ. Isdsirdot schahweenus un guhstztaju kleedzeenus, isbehguscham pretim dewees ari dselszelu polizijas Jelgawas eez. deschurejoschais usraugs Simbruks ar wairakeem dselszelneekeem. Zeetumneeks eebehdsis Jelgawas dselszela stazijas malkas pagalmâ, kur zeetumsargi ar dselszelneekeem to sagahstijuschi un nogahdajuschi atpakal zeetumâ.

Gaju sprahdzeens pretschu wagonâ Siguldâ.

Rigâ, 25. aug. Pagahjuschâ naktî Siguldas stazijâ, iskraujot gabalprezes no pretschu wagona, notika sprahdzeens. Kahdâ wagonâ atradâs leelaks daudzums benzina un zitas weegli degoschas weelas. Atwerot durwis, strahdneeki ar laternu eegahja wagonâ. Wagonâ sakrahjuschâs gases eksplodeja. Weenâ mirkli wagonu pahrnehma leesmas. Uguni apslahpeja ar lokomotiwes schluhteni.

Spanijas putschistu wadonim peespreests nahwes sods.

Kâ Hawas no Madrides sino, spaneeschu sazelschanâs wadonis Sanhurho noteesats uj nahwi.

Sazelschanâs kustiba Brasilijâ pleschâs plaschumâ.

Nemeeru kustiba Brasilijâ, kura pirms daschâm deenam izehlâs San Paulas schtatâ, pamasam isplatâs ari uj kaiminschtateem. Sanemtas sinas par nemeeru usleesmoschanu kahdâs 4 pilsehtâs. Waldiba nolehmusi nosuhtit uj Rio de Grande Dosulas schtatu 9 bataljonus karaspehka nemeeru apspeeschanai.

Mustafa Kemals brauks uj Maskawu.

Berlines laikraksti sino no Maskawas, ka Padomju waldiba nosuhtijusi Turzijas presidentam Kemalam usaizinajumu apmeklet Maskawu. Kâ dsird, Kemals jau wistuwakâ laikâ ishrauks uj Maskawu, kur winsch parakstis jaunu juhras schaurumu lihgumu, kas jau parafets.

Partijas dsihwe.

Propagandistu kolegijas presidija sehde schodeen, plkst. 12 deenâ, redakzijâ.

Sakarâ ar tuwaku laikâ paredsamo jautajumu isskaidroschanas wakaru partijas beedrines teek usaizinati neskaidribâ esoschos jautajumus eesweest Tautas namâ pee masâs sahles durwim atrodoschâ lastitê.

Partijas birojâ, Kronu eelâ Nr. 33, deschurès beedru maksu peenemschanai treschdeenâs no plkst. 4—7 wakarâ un zeturtdeenâs no plkst. 5—8 wakarâ.

Beedrus luhdz nokahrtot beedru maksas.

Zentralâ komiteja sajauz Leepajas aprinka konferenzi sch. g. 4. septembri Leepajâ, Tautas namâ, Kronu eelâ 33, plkst. 10. Deenas kahrtibâ: 1) Politiskais un saimneeziskais stahwoklis. 2) Sinojumi no weetam un 3) daschadi jautajumi.

Kâ referenti peedalisees dep. Menders, P. Lejinsch un Wischna.

Konferenzê usaizinam nemt dalibu: partijas organisaziju, beedribas „Darba Jaunatne", b-bas „Strahdneeku Sports un Sargs", Lauku strahdneeku arodbeedribas pahrstahwjus, kâ ari atiewischkus sakarneekus un partijai simpatisejoschos.

Sabeedristâ un kulturelâ dsihwe.

Partijas un „Darba Jaunatnes" koristu ceraschanas uj mehginajumu schodeen, plkst. 8 wakarâ, Tautas namâ ir nepeezeeschama sakarâ ar isbraukumu swehtdeen, 28. aug., sch. g., uj Preekules strahdneeziko organisaziju kulturas swehtteem.

Kora komiteja.

Sports.

Schodeen:

— Pioneeru waditaju sehde schodeen, plkst. 7 wak.

Rihtu:

— Ritenbrauzeju isbraukums uj Preekuli plkst. 5 pehz p. Sapulzetees Tautas namâ.

*

— Bahrtas nodalas futbola komanda isbrauz swehtdeen, 28. aug., uj Kaleteem, kur notiks futbola draudsibas sapehle ar Kaletu beedreem. Sakarâ ar to swehtdeen, plkst. 10 no rihta, pee b. Tilika, Garsleeku zela galâ, jaerodas sekoscheem Bahrtas nod. beedreem: Walkam, P. un M. Teldruweem, Suhnakslim, R. un K. Kleeweneem, Kairenam un Wischkintam.

Weenâ deenâ atklahti 3 kurlaka bruhschi.

Wakar Leepajâ notwehrti trihs kurlaka „degi". Weenai deenai tas ir leels skaitlis. Pee tam 2. poliz. eez. ween atrada diwus „bruhschus". Weenu no teem atklahja usraugs Jaunsemis. Ejot gar „Silo brihnumu", Toma eelâ 21, tas pehkschni sajuta ihpatnejo kurlaka smaku. Paschu „bruhsi" atrada Helenes Andschulis pagraba dsihwoklî. Wina pati gan nebija mahjâs — isbraukusi uj ilgaku laiku Leetuwâ. Dsihwokli rihkojâs tâs mahte — 67 gadus wezâ Barbara Andschulis, dsihwoj. Aleksandra eelâ 75. „Bruhsi" atrada 3 mazas ar bragu un 4 litrus tihra degwihna. Bes tam katlâ gatawojâs wehl ap 14 spainu degwihna.

Otru „bruhsi" atrada Dsirnawu eelâ 16, Lihses Behrsupes pagraba dsihwoklî. Ari tur atrada gan gatawu dsiru, gan daschadus peederumus, ar isnehjajamo wehdera kannu sahkot.

Pehdigi treschais kehreens laimejâs. 3. eez. polizijai. Scheit „bruhsi" atrada Jaunâ Juhrmalas eelâ 3 — Karla Jaugeescha dsihwoklî.

Wisus „bruhschus" konfiszeja un mainigos nedod teesai.

Zilweks no tehrauda.

Tas ir 20. gadu simtena technikas brihnumdarbs — zilweks, kursch isgatawots no hroma-tehrauda un wer 2 tonnas. Winu war redset milsigâs „Olimpijas" sahlês, Londonas radio isstahdê.

Brihnischki, ko ween nespehj schis „zilweks". Tas, pirmkahrt, runâ, atbild uj dascheem jautajumeem. Peem. ja prasa, kahds ir laiks (Jautajumu „usgreesch" tâpat kâ automatisko telesona numuru), winsch atbild ar humoru — „nejauki drehgns". Winsch tomehr neesot pilnigs, jo nespehjot ismunat angliško „th" un „gh". Schi „masâ behrna" slimiba wehl pee wina ir „ahrstejama".

Zilweka eelscheene pildita foto-elektriskam kameram, kondensatoreem, mikrofoneem un skalruneem. „Skunstigais zilweks", starp zitu, protot ar lasit wairakâs walodâs. Protams, widuslaikos schi technikas brihnuma autoram nebuhtu eespehjams isbehgt no sahrta. „Zilweks no tehrauda" tiktu uskatits par burwibas produktu un wina raditajs — par burwi. Pahrdroschneekam tas maksatu — nahwi.

—ai.—

Mahkslа.

Leepajas Jaunais Teatris schodeen atwer jawas durwis. Mahkslineeziskâ personalâ, neskatotees uj saimneeziskeem gruhtumeem, kurus paschlaik pahrdsihwo wisa walsts, walda rosigs un moschs gara stahwoklis. Uswedumam gahdâ ari atteezigu ahreju eetehrpu, lai zeenigi eewaditu 1932-33. g. mahkslas sesonu.

Tuwu un tahlu.

Skopee skoti.

Makmakijam pasino, ka wina seewa to peewil. Aiselsees tas pahrskreen mahjâs un, kâ tad — pahriti peeker nedarbos.

Ahrkahrtigâ dwehseles sawilnojumâ Makmakijs israuj pistoli un eesauzas: „Stahjatees, neleeschi, weens aiz otra, es juhs tuhlin noschauschu!"

*

Nakts widû Makintoschs eetunkstas: „Seewin, eededsi schigli swezi: man seekas, ka es nupat mirschu!"

Seewa galigi saschutusi atsauzas: „Kaut kas traks! Tu lihdz pehdejam dwaschas wilzeenam esi un paleezi isschkehrdigs!"

*

Trihs draugi — diwi angli un weens skots — sateekas kahdâs kahsâs.

„Nu, kungi, ko juhs dahwinajat jaunam pahrim?" weens no draugeem apjautajas. „Es esmu nodomajis usdahwinat sudraba kafijas serwisi 12 personam."

„Es jau apgahdaju porzelana pusdeenas serwisi 24 personam", otrs anglis atbild. „Un ko juhs dahwinasat, O'Donnel?"

„Ak, redsat, es tomehr esmu juhs abus pahrtrumpojis: es dahwinaschu sudraba tehjas seetinu 80 personam!"

Izdewejs:
Latw. Soz.-Dem. Str. Part. Leepajas org.
Atbildigais redaktors: J. Krikmanis.

Aiszełojis
lihdz 7. septembrim
Dr. Betats.

Atgreesees
peenemu skolneekus
Ulicha eelâ № 37.
Mahkslineeks
K. Hartmanis.

Skolas laikam sahkotees
peedahwaju
BURTNIZAS
un
daschadas rakstamleetas
par stipri paseminatâm zenam.
Tikai wairumâ.
A. GUTMAŅA,
papiru un rakstamleetu weikals,
Helenes eelâ 8 tahlr. 254 un 1144.

Leepajas
Eseera Sweju b-bas „Straume"
noturès swehtdeen, 28. augustâ sch. g., plkst. 11 deenâ, Sahgeru lauk. Nr. 3, „Apweenibas" telpâs
ahrkahrteju
pilnu beedru sapulzi
ar sekoschu deenas kahrtibu:
1) Presidija wehleschana,
2) Tihklu plehschanas leeta,
3) Uhdu sweja Leepajas eserâ,
4) Jaunu beedru usnemschana,
5) Daschadi jautajumi.
Walde.

Aptekfne
wajadsiga Juliannas eelâ 10, dz. 3.

Sehns
wehlâs weetu weikalâ kâ pahrdewejs waj pasuhtamais. Peedahw. nodot sch. aw. kant. sem „Sehns".

Nosaudetas brilles
(degunkneebis) treschdeen, 24. augustâ, ejot pa Jauno eelu. God. atradeju laipni luhdzu nodot pret pateiz. algu Jaunâ eelâ 14, dz. 2.

Iglihtibas Ministrijas apstiprinata
K. HARTMAŅA
Mahkslas studija, Leepajâ
dib. 1918. g.
Sihmeschanas un glesnoschanas mahzibas sahkâs wisâs nodalâs 1. septembri. Peeteiktees katrâ laikâ. Studija Ulicha eelâ Nr. 37a.
Studijas waditajs: K. Hartmanis.
Parises mahkslas akad. diplomands un starptautisk. mahkslineeku weenibas lozeklis Româ, Berlinê un Parisê.

Telegrafa rajona kanzleja,
Leepajâ, Ulicha eelâ 44,
tiks pirmdeen, 29. augustâ, plkst 10
isdota masakprasitajam
telefona stabu pahrweschana
no Grobinas uj Kara ostu pee katedrales 65 gab. un uj Leepajas-Schkehdes zeku 12. kilometri 55 gab.

Skolneekus
lehti un laipni usnem pansijâ. Peepr. J. Dihka eelâ Nr. 15, dz. 1. apakschâ un grahmatu weikalâ J. Dihka eelâ 1.

A. Mittenberga PIRTS,
Jaun-Leepajâ Schuwalowa eelâ 17,
teek katru sestdeenu kurinata.

Swehtdeen, 28. augustâ sch g.,
Leepajâ, Roschu lauk Nr. 3
sarihko
medus u. z. bischkopibas
raschojumu
izstâdi-apskati
kura teek atklahta plkst. 12 deenâ.
Eeeja pret labpraht. seedojumeem.
Pehz isstahdes, plkst. 8 w. turpat
Saweesigs wakars.
Isstahdes apmekletajeem un eewesteem weeseem eeeja brihwa.

Koka kastes
par 30—40 sant. gab. pahrdodamas
Basnizas eelâ 2, dz. 1.

Skolneekeem -zem
isihrè istabu Nikolaja eelâ 12, dz. 2.

Leepajas Jaunais Teatris
Sagedorna eelâ 4. Biroja tahlr. 293.
Kases tahlr. 1609. Eepreekschp. t. 452.
Peektdeen, 26. aug., plkst. 8 wak.
Sesonas atklahschana
H. Senkewitscha romana dramatisejums
QUO VADIS?
(Kurp eji?)
Injzenejumu sag. resch. Frizis Rode.
Dirigents Aleksandrs Kristowskis.
Jaunas dekorazijas un kostimu skizes gatawojis dekorators Art. Baumanis.
Apgaismotajs Woldemars Neimanis
Eeejas maksa: loschâs Ls 2.—, part. 1. w. Ls 1.80, 2. w. Ls 1.50, balkonâ Ls 1.—, galerijâ s. w. Ls 0.50, stahww. Ls 0.30.
Derigs abonementa 1. kupons.

Swehtdeen, 28. aug., plkst. 8 wak.
Quo vadis?
Eeejas maksa no Ls 1.50—0.30.
Derigs 2. isr. abonem. 1. kupons.
Bilesschu eepreekschpahrdoschana K. Strasdina grahmatu weikalâ, Roschu laukums 3. Tahlr. 452 Israhschu deenâs teatra kase atwehrta no plkst. 5 pehz pusd.

Spestruwe „Gutenbergs", Leepajâ, Helenes eelâ 8.